

Matolcsy Miklós Általános Iskola helyi tanterv

Ének-zene 6. évfolyam

Témakörök

Témakör: Zeneművek/ Énekes anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 17 óra

Dalok a mindennapi élet, munka, szerelem témaköreiből

Műzenei szemelvények, más népek dalai

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel
- A tanult dalok tiszta intonációjának fejlesztése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával és szolmizációs éneklésével
- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is
- A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással és tanár, hangszereken játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből
- Megzenésített versek éneklése tanár, hangszereken játszó osztálytárs, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel
- A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani
- Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni
- Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül
- Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása
- A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben
- Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban
- A megélt élmények feldolgozásának segítése

Fogalmak

ereszkedő és kupolás dallamvonal, kvintváltás, Régi és új stílusú népdal, adatközlő, a cappella; kamaraének – társasének; versmegzenésítés; tempo giusto, rubato, mezzoforte., parlando

Javasolt tevékenységek

A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása
Népszokások eljátszása
Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában
Részvétel az iskolai kórus munkájában
Részvétel a Zenei Világnap alkalmából az iskolában megvalósuló rendezvényen
Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dalok kapcsán

Témakör: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

Zenehallgatási anyag

Ismeretek

A madrigalizmus (szövegfestés) megfigyelése a különböző korokban, a szöveges és abszolút zenében a legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, duda, cimbalom, citera, doromb, furulya, tárogató, síp) ismerete

A klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolása, és alapvető hangszereinek megnevezése (fafűvők rézfűvők, vonós, ütős)

A karmester és a karvezető különböző szerepének megértése

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével
- Párhuzamok felismerése a régmúlt, közelmúlt és a jelen zenei megnyilvánulásai között a hallgatott zenékben
- Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz
- Befogadói készség: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.
- Azonosítani tudja a különböző zenei karaktereket
- Követni tudja a rövidebb zenei formahatárokat, tagolásokat akár énekes, akár hangszeres részletek tekintetében

Fogalmak

színpadi zene, alkalmazott zene, cselekmény, műfaj, funkció, zenei téma, komolyzene, könnyű zene, madrigál, a vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus), karvezető, programzene, karmester, Népi és klasszikus hangszercsaládok és hangszerek

Javasolt tevékenységek

Részvétel ifjúsági hangversenyeken

Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán

Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához

A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése

Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről

Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről

Kiselőadás a hangszerekről (megszóllaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)

Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

Témakör: Ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

Ismeretek

Érzékeli a páros, páratlan és a váltakozó ütemet

A tanult ritmusértékek bővítése a 16-od, kis éles és nyújtott ritmussal. Ismeri és használja gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Páros és páratlan lüktetés felismerése hallás és kottakép alapján
- Az énekes és a zenehallgatási anyag metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója
- Váltakozó ütemek megfigyelése az énekes- és zenehallgatási anyagban
- Alkotói készség: páros és páratlan lüktetésű ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal hiányos ritmussorok tud kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá-titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal.

Fogalmak

tizenhatod, váltakozó ütem, Kis éles, kis nyújtott ritmus

Javasolt tevékenységek

A dalok ritmusának hangoztatása

Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között

Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával

Egyszerűbb ritmushangszerek készítése

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

Témakör: Ismeretek - Hallásfejlesztés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

Kis terc, nagy terc, kis szekund, nagy szekund

Dúr és moll hangzás

Tiszta kvint, tiszta kvárt, tiszta oktáv

Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése, dallamalkotó szerepük értelmezése

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tiszta hangközök felismerése és megnevezése

- A kis és nagy terc és szekund hangzatalakotó szerepének érzékelése és megértése
- A dúr és moll jellegű hangzás megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése
- Ismerje a fi, szi, ta, módosított szolmizációs hangok dallamalkotásban betöltött szerepét
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- Az intonációs készség és a megosztott figyelem képességének fejlesztése a többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése

Fogalmak

Hangköz, dúr - moll jelleg, módosított hangok, módosító jelek, hangzat, hármashangzat

Javasolt tevékenységek

A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel

Zenei kérdés, válasz rögtönzése

Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

Témakör: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

Ismeretek

a módosított hangok grafikai képe és írása

a kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása

C-dúr, a-moll

a tiszta hangközök grafikai képe és írása

az abszolút hangnevek

a tizenhatod – formációk grafikai képe és írása

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása tizenhatodos, kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival
- az új ritmikai elemek felismerése kottaképben
- az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban
- a tiszta, kis- és nagy hangközök megfigyelése, megnevezése és írása az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
- a tanult hangközök éneklése tanári segítséggel
- a tanult hangközök megszólaltatása egyidejűleg is, énekelve és hangszeren próbálva
- rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe, C-dóban

Fogalmak

relatív szolmizáció, abszolút hangnevek, dúr, természetes moll, előjegyzés., Tempójelzés

Javasolt tevékenységek

A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése

Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal

Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával

A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.